

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ**

***ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ ХХІ СТОЛІТТЯ
ОЧИМА МОЛОДІ***

**МАТЕРІАЛИ
*IV Міжвузівської студентської
наукової конференції***

20 травня 2020 року

Харків 2020

УДК 330
ББК 65.0
Т33

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету:

Прокопенко І.Ф. – ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

Члени оргкомітету:

Радченко Л.П. – професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Сідельнікова І.В. – професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Гуцан Т.Г. – доцент кафедри економічної теорії Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат педагогічних наук, доцент

Мельникова О.В. – доцент кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат педагогічних наук, доцент

Власенко Я.В. – член Ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, магістрант 1 року навчання

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди
(протокол № 3 від 15 травня 2020 р.)*

Тенденції та перспективи розвитку економіки XXI століття очима молоді: матеріали IV Міжвузівської студентської наукової конференції (20 травня 2020 р., м. Харків). – Харків: ХНПУ, 2020. – 205 с.

У збірці представлено матеріали IV Міжвузівської студентської наукової конференції, присвяченої Дню науки. Дослідження учасників конференції розкривають актуальні проблеми економічної теорії. Розглядаються питання формування сучасної національної економіки в умовах глобалізації, процеси інноваційного розвитку на мікро- та макрорівнях, проблеми оптимізації фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємництва, теоретичні та практичні аспекти розвитку менеджменту та маркетингу в Україні.

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори та їх наукові керівники.

УДК 330
ББК 65.0

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, 2020

Резенькова М. С. ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	128
Маршева Є. О. СПІВРОБІТНИЦТВО СОТ ТА УКРАЇНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	132
Удовиченко Д. О. ДОСЯГНЕННЯ НОБЕЛІВСЬКИХ ЛАУРЕАТІВ З ЕКОНОМІКИ У 2018 , 2019 РОКАХ	137
СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ БІЗНЕСУ ТА ФІНАНСІВ	141
Коваль К. О. ФУНКЦІЇ, РОЛЬ ТА ПРОБЛЕМИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ.....	141
Біліченко В. І. СВІТОВА ПРАКТИКА СПРИЯННЯ МОЛОДІЖНОМУ ІННОВАЦІЙНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВУ	144
Олійник М. М. ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕПОНИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ.....	148
Власенко Я. В. ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ.....	152
Заскалько О. М. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	154
Болховецька В. Ю. РОЗВИТОК МАЛОГО БІЗНЕСУ В СКЛАДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ УКРАЇНИ	158
Поливяна А. П. ДЕРЖАВНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ	162
Прокопчук К. С. МАЛИЙ БІЗНЕС: ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ	166
Гладченко В. О. КОНКУРЕНЦІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ РИНКОВОГО МЕХАНІЗМУ.....	170
Андреасян Е. С., Новіков А. О. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТОКІВ – ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ОЦІНКИ ВИТРАТ І РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	172
Копилова Д. А. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	178

Болховецька Валерія Юріївна
ХНПУ імені Г.С. Сковороди
факультет іноземної філології, 2 курс, 25 група
Науковий керівник - к.п.н., доцент кафедри
економічної теорії Гуцан Т. Г.

РОЗВИТОК МАЛОГО БІЗНЕСУ В СКЛАДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ УКРАЇНИ

Малий бізнес в Україні на шляху свого розвитку, як окреме економічне явище стикається з великою кількістю проблем, а складні умови ринкової економіки сприяють їх виникненню. Малий бізнес являє собою найбільший прошарок дрібних підприємців, які формують соціально-економічний рівень розвитку країни. Країни-члени ЄС налічують понад 20 мільйонів підприємств малого і середнього бізнесу, які займаються виробництвом більшої частини загального обсягу ВВП. За статистикою, лише 30% працюючих громадян у ЄС не обрали місцем своєї роботи підприємства малого бізнесу. Малі та середні підприємства у Європейському союзі становлять 99 % усіх підприємств та забезпечують 65 млн людей робочими місцями. Харчова промисловість, будівництво і торгівля є основними галузями малого підприємництва [3].

Ще у 70-тих роках ХХ ст. розпочалося формування системи регулювання і підтримки малого бізнесу в Європі, то ж з того часу відбулася ліквідація адміністративних обмежень для малого бізнесу, були внесені зміни до алгоритму накладення податку на додану вартість, скориговані умови фінансування. Більш за те, для малого бізнесу в Європі була створена Європейська хартія, що надає вагомні переваги технологічного, фінансового, кадрового та інформаційного забезпечення. На Заході ж малий бізнес розвивається семимильними кроками завдяки постійної підтримки з боку держави [1]. У розвинених країнах малий бізнес являє собою середній клас, який є фундаментом для стабільного економічного розвитку. Наприклад, у Франції державний вплив на розвиток і стимуляцію малого бізнесу сфокусовано на підвищення кваліфікаційного рівня керівників персоналом

малих фірм та гарантоване попередження їх банкрутства. Уряд Іспанії фінансує малі підприємства в разі нестачі власних грошових ресурсів для продовження роботи у колишньому режимі. В розвинених азіатських країнах, таких, як Тайвань, Сінгапур та Індонезія, підприємства малого бізнесу здійснили ривок вперед в економіці шляхом свого стрімкого розвитку і тим самим за останні роки увійшли до списку найбільш розвинених країн світу.

Виходячи з досвіду країн з високим рівнем економічного розвитку, за умов постійної підтримки з боку держави та прийняттого співвідношення розвитку малого, середнього і великого бізнесів, малий бізнес розвивається доволі успішно. В Україні малий бізнес досі не наділений належною кількістю уваги, немає чіткої концепції та обґрунтування програми розвитку саме цієї форми господарювання, а система матеріально-технічного забезпечення і фінансування малого бізнесу також далека від ідеалу. Мале підприємництво в Україні протягом останньої декади забезпечувало близько 10 - 11% ВВП країни, коли як у країнах з високим рівнем розвитку ринкової економіки, таких як США, Японія та Німеччина даний показник становить близько 65 - 80%. У Німеччині ще на початку 90-х років підприємствами малого та середнього бізнесу вироблялося близько 50% ВВП [3]

За нинішньої складної та нестабільної економічної ситуації у зв'язку з карантинном через коронавірусну інфекцію Україні впроваджується ряд заходів для підтримки малого бізнесу з боку держави. Серед них надання «податкових канікул» з оплати на землю, звільнення від нарахування та сплати ЄСВ, відстрочення податкових зобов'язань, відсутність штрафу і пені за період «податкових канікул» [4].

Дуже великий відсоток приватних підприємств переживає нелегкі часи, зокрема це представники туристичного, готельно-ресторанного бізнесів, салонів краси та спортивних клубів, ювелірних магазинів. Водночас, велика кількість підприємств перепрофілювалася на виробництво продукції, що нині має попит. Наприклад, виробники одягу та аксесуарів виробляють та поставляють захисні багаторазові маски, магазини косметики пропонують

великий асортимент нині дефіцитних антисептиків для рук та гумових рукавичок. В освітній же сфері, спочатку відбулося гучне руйнування звичної для всіх системи надання знань, проте згодом завдяки онлайн-ресурсам і платформам, освітній процес продовжив існувати, але вже перейшовши на щабель вище. В період нестабільного економічного стану країни бізнес не має права на зупинку. Підприємці мають використовувати даний час як шанс вийти на новий рівень, оцінити фінансові ризики компанії, вчасно реагувати на зміни в справах бізнес-партнерів, мати під рукою повну правову картину дня для побудови алгоритмів дій у різних стресових ситуаціях.

Саме тому сучасний механізм управління підприємством потребує введення і подальшого використання технології антикризового управління, щоб запобігти виникненню кризових ситуацій та з мінімальними збитками з них виходити. Антикризовий менеджмент спрямований на створення умов для якнайшвидшої реакції на зміни зовнішнього і внутрішнього середовища, задля прийняття керівним персоналом ефективних рішень, розробці й впровадженню інвестиційних проектів формування стратегічної мети прийняття ефективних управлінських рішень, формуванню стратегічних цілей. Складовими частинами антикризового управління вважаються менеджмент банкрутства, ризик-менеджмент, стратегічний менеджмент, реструктуризацію, бенчмаркінг та реінжиніринг [2].

При недостатній ефективності менеджменту, навіть якщо мале підприємство не має перспективи збанкрутитись, рано чи пізно зіткнеться з необхідністю впровадження такого типу керування. Стратегічний менеджмент – це процес управління, що має на меті реалізацію стратегії розвитку підприємства, визначення основної мети, розробку плану розвитку та його втілення. Ризик-менеджмент – це управління ризиками зі спрямованістю на зниження збитків від негативних ситуацій у діяльності підприємства. Реінжиніринг – перехід від керування окремими процесами до управління міжфункціональними бізнес-операціями, метою яких є задоволення потреб як зовнішніх, так і внутрішніх клієнтів. За умов подібного підходу до управління,

мале підприємство має змогу досягти високого рівня якості товарів, послуг, й усіх процесів організації, завдяки клієнтоорієнтованості та постійного оцінювання ефективності всіх процесів [2]. Таким чином можна досягти істотної економії витрат, збільшити прибуток підприємства та його рентабельність.

Отже, антикризове управління є невіддільною складовою частиною управління підприємствами малого бізнесу, тому що припускає систему управлінських заходів щодо діагностики, попередження, нейтралізації та подолання кризових ситуацій та їх причин.

Список використаних джерел:

1. Бердинець М. Д. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі, навч. посіб. / М. Д. Бердинець, А. В. Сурженко. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 352 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://u.to/VmROGA>
2. Борзенко В. І. Антикризове управління: навч. посіб. / В. І. Борзенко – Х. : Видавництво Іванченка І. С., 2016. – 262 с. [Електронний ресурс]–Режим доступу: <https://u.to/nWFOGA>
3. Офіційний сайт державного комітету статистики України статистична інформація. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
4. Платформа «Ліга:Закон»: [Електронний ресурс]: «Податкові канікули для ФОП під час карантину» https://biz.ligazakon.net/ua/analytics/193914_podatkov-kankuli-dlya-fop-pd-chas-karantinu